

Pitanje saborskog pokroviteljstva pokrenuo je povjesničar Daniel Ivin, koji smatra da tradicionalna komemoracija na Bleiburškom polju nema smisla osim uzdizanja ustaštva i NDH. Adresat, predsjednik Sabora, još se ne izjašnjava, kao ni Kukuriku koalicija. O saborskom pokroviteljstvu nad komemoracijom bleiburškim žrtvama Predsjedništvo Sabora neće odlučivati u skorije vrijeme, jer do godišnjice bleiburške tragedije, koja se obilježava u subotu ili nedjelju najbližu 15. svibnju, ima još dovoljno vremena. Pitanje pokroviteljstva pokrenuo je nedavno povjesničar Daniel Ivin, koji je od predsjednika Sabora Borisa Šprema zatražio da čelništvo Sabora preispita odluku o pokroviteljstvu smatrajući da ga treba ukinuti. Ivin smatra da tradicionalna komemoracija na Bleiburškom polju nema smisla osim uzdizanja ustaštva i NDH, tim više što se, kako je ustvrdio, nisu dogodila masovna ubojstva, jer je ubijeno tek oko 20 ustaša.

Najviši hrvatski dužnosnici - predsjednik Josipović te premijeri Račan, Sanader i Kosor, kao i Milanović u doba dok je bio u oporbi - vijence na Bleiburškom polju položili su u 'običnom vremenu', a ne u sklopu godišnje komemoracije. Poznato je da su masovna ubojstva bez suda uslijedila tek nakon predaje ostataka vojske NDH i civila partizanima 15. svibnja 1945., ali Bleiburg je ipak ostao simbol stradanja pripadnika poražene strane u Drugom svjetskom ratu i onima koji su se s njom povlačili prema zapadu. Komemoracije se pod pokroviteljstvom Sabora održavaju od 1995., a ono što je neizostavna koreografija tih skupova su osobe s ustaškim znakovljem, kojih iz godine u godinu ipak ima sve manje.

Lokalna austrijska policija takve pojave uglavnom tolerira, tako da se neprestano stvara dojam da se komemoracija u Bleiburgu svodi na okupljanje simpatizera ustaške ideologije i politike, a ne na molitvu (katoličku i muslimansku) i pijetet za poginule nakon završetka Drugog svjetskog rata. Nije stoga slučajno što su najviši hrvatski dužnosnici - predsjednik Ivo Josipović te premijeri Ivica Račan, Ivo Sanader i Jadranka Kosor, kao i Zoran Milanović u doba dok je bio u oporbi - vijence na Bleiburškom polju položili u 'običnom vremenu', a ne u sklopu godišnje komemoracije.

U proračunu za 2012. za financiranje komemoracije u Bleiburgu predviđeno je 500.000 kuna, a što će biti s pokroviteljstvom, koje komemoraciji daje službeno državno obilježje, o tome još nema odluke niti na Predsjedništvu Sabora niti među strankama Kukuriku koalicije.

Šprem se zasad suzdržava od mišljenja, ali javno je što misli o pokroviteljstvu kazao potpredsjednik Sabora Nenad Stazić (SDP), koji je svoja razmišljanja iznio na Facebooku. Sporno je mjesto i način na koji se komemoriraju događaji iz svibnja 1945. Središnje obilježavanje trebalo bi se umjesto u Austriji održavati u Hrvatskoj, i to ne nužno komemoracijama na mjestima stradanja, smatra Nenad Stazić (SDP) »E, pa kad me već pitaju, ja im onda i kažem: eto, nisam za to da Hrvatski sabor bude pokrovitelj komemoracije Bleiburga ako se ona održava tamo gdje dolaze ljudi u ustaškim uniformama. Bio sam jednom, mislim 2001. godine, i vidio ih. Djelovali su prijeteće i dobacivali su mi. Mislio sam, ako me se ovi dohvate, neće mi pomoći ni dragi Bog. Ali, najgore od svega bi mi bilo to da mi kći mora poslije govoriti kako joj je otac stradao na Bleiburgu«, napisao je Stazić prošlog tjedna na Facebooku. U izjavi Vjesniku poručio je da se svi koji su ubijeni bez suda mogu smatrati žrtvama, ali sporno mu je mjesto i način na koji se komemoriraju događaji iz svibnja 1945. Po njegovu mišljenju, središnje obilježavanje godišnjice tih zbivanja trebalo bi se umjesto u Austriji održavati u Hrvatskoj, i to ne nužno komemoracijama na mjestima stradanja.

»S tih 500.000 kuna mogli bismo u Zagrebu organizirati znanstveni skup na koji bi se pozvali

povjesničari i tada bi bilo dobro da Sabor bude pokrovitelj«, kazao je Stazić.

Krajnje je sporno da bilo koja državna institucija bude pokrovitelj nečega gdje se učestalo i masovno krše zakoni Hrvatske, smatra glasnogovornik HNS-a Igor Kolman. I u HNS-u smatraju da bi bilo dobro preispitati daljnje pokroviteljstvo nad komemoracijom u Bleiburgu. »Krajnje je sporno da bilo koja državna institucija bude pokrovitelj nečega gdje se učestalo i masovno krše hrvatski zakoni«, rekao je za Vjesnik glasnogovornik HNS-a Igor Kolman.

Potpredsjednik IDS-a Damir Kajin ide, pak, korak dalje i njemu nije sporno samo pokroviteljstvo nego i naziv spomendana koji se obilježava drugog vikenda u svibnju. Prema Zakonu o blagdanima, spomendanim i neradnim danima, riječ je o Danu spomena na hrvatske žrtve u borbi za slobodu i nezavisnost i on se obilježava »primjereno i dostojanstveno odavanjem počasti hrvatskim žrtvama za slobodu i državnu nezavisnost«. Iako se datum poklapa s godišnjicom bleiburške tragedije, nigdje u zakonu ne stoji da se tim spomendanom komemorira upravo taj događaj, nego se on može odnositi na sve koji su kroz stoljeća dali život za Hrvatsku i stoga se može obilježavati na bilo kojem mjestu, a ne samo u Bleiburgu. Osim toga, nazivom spomendana i njegovim tempiranjem otvara se osjetljivo pitanje jesu li bleiburške žrtve, među kojima je bilo i ustaša, doista pale za hrvatsku slobodu i nezavisnost.

Ako se želi komemorirati žrtve komunističkog režima, a bilo ih je na tisuće nedužnih, onda se to treba činiti u Hrvatskoj, a ne tamo gdje je soldateska NDH položila oružje osam dana nakon kapitulacije Hitlerove Njemačke. Sramota je komemorirati njezin poraz, smatra Damir Kajin (IDS) »Ako ima razuma, savjesti i ljudskog poštenja, ovaj Sabor ukinut će slavljenje tog sramnog spomendana. Ako se želi komemorirati žrtve komunističkog režima, a bilo je na tisuće takvih nedužnih žrtava, onda se to treba činiti na nekom mjestu u Hrvatskoj, a ne tamo gdje je soldateska NDH položila oružje osam dana nakon kapitulacije Hitlerove Njemačke. Sramota je komemorirati njezin poraz. Razumijem da je postojala potreba komemoracija na Bleiburgu prije uspostave i priznanja samostalne Hrvatske, ali nakon toga za to nije bilo potrebe, što je svojim nedolaskom u Bleiburg pokazao i Franjo Tuđman. To sigurno ne čini nijedna zemlja članica EU-a«, izjavio je Kajin Vjesniku. Posebno mu je sporno to što svake godine državna izaslanstva polažu vijence podno spomenika na kojem piše da je podignut »u čast i slavu poginuloj hrvatskoj vojsci«, iako ona, prema Kajinovim riječima, nije bila ni slavna, a još manje hrvatska. S vladajućima se načelno slaže i laburist Nikola Vuljanić, koji također smatra da Sabor ne treba biti pokrovitelj komemoracije u Bleiburgu. »Žrtve su žrtve, ali pitanje je jesu li pale za ovu Hrvatsku ili za neku drugu«, smatra Vuljanić.

U HDZ-u ne gledaju blagonaklono na najave da bi Sabor mogao prestati biti pokrovitelj komemoracije žrtvama osвете pobjednika Drugoga svjetskog rata i krenu li vladajući u realizaciju takve ideje, naići će na jak otpor. Član Predsjedništva HDZ-a Gordan Jandroković smatra da pokroviteljstvo apsolutno treba i dalje ostati na snazi.

Otvirati u ovom trenutku pitanje Bleiburga za mene je korak natrag, a ne naprijed. Oni koji šalju takve signale očito nemaju snage suočiti se s hrvatskom poviješću, kaže Gordan Jandroković (HDZ) »Otvirati u ovom trenutku pitanje Bleiburga za mene je korak natrag, a ne naprijed. Oni koji šalju takve signale očito nemaju snage suočiti se s hrvatskom poviješću, a za budućnost Hrvatske važno je da se suočimo s dobrim i lošim stranama povijesti. Zločini počinjeni nakon Drugoga svjetskog rata ne smiju se zaboraviti, o njima se treba govoriti. Hrvatska je imala snage jasno se odrediti prema zločinima u NDH i tom režimu, jednako kao što smo osudili i pojedinačne zločine počinjene u Domovinskom ratu i jedino razdoblje hrvatske povijesti o kojem se nismo jasno odredili je vrijeme komunističkog režima. Sve ostale zemlje u okruženju osudile su zločine komunističkih režima, osim Hrvatske, i vrijeme je da to učinimo«, rekao je

Jandroković Vjesniku. Kako se bude približavao svibanj, moguće je da prijedlog o uskraćivanju saborskog pokroviteljstva bude sve aktualniji, ali i da padne u zaborav, kao što se dogodilo s neslužbenom najavom iz Banskih dvora da se radi ušteda razmišlja o ukidanju nekih državnih blagdana.

Izvor: Vjesnik.hr